

Vitbok om EU:s framtid

Sammanfattning

Utskottet har granskat vitboken om EU:s framtid (KOM(2017) 2025) och föreslår att riksdagen lägger utskottets utlåtande till handlingarna.

Vitboken om EU:s framtid innehåller huvudsakligen fem scenarier för hur unionen kan utvecklas fram till 2025 beroende på vilket förhållningssätt medlemsstaterna intar till EU:s integrationsprocess.

Finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, försvarsutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet har yttrat sig över vitboken.

Utrikesutskottet understryker behovet och värdet av EU-samarbete i ljuset av de gränsöverskridande utmaningar som möter dagens Europa. Samtidigt måste EU-samarbetet fortsätta att utvecklas och förbättras för att behålla sin legitimitet. Avseende EU-samarbete inom det utrikespolitiska och försvarspolitiska området anser utskottet i likhet med försvarsutskottet att det försvarsmässiga samarbetet även fortsättningsvis måste ha en mellanstatlig tyngdpunkt. Utskottet anser även att EU-politiken behöver förankras bättre hos medborgarna.

I utlåtandet finns en reservation (SD).

Granskade dokument

Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Vitbokens huvudsakliga innehåll.....	4
Vitboken om EU:s framtid	4
Utskottets överväganden.....	7
Reservation	10
Vitbok om EU:s framtid (SD)	10
Särskilt yttrande	11
Vitbok om EU:s framtid (V).....	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över granskade dokument	12
<i>Bilaga 2</i>	
Finansutskottets yttrande	13
<i>Bilaga 3</i>	
Skatteutskottets yttrande	18
<i>Bilaga 4</i>	
Justitieutskottets yttrande.....	22
<i>Bilaga 5</i>	
Försvarsutskottets yttrande	26
<i>Bilaga 6</i>	
Trafikutskottets yttrande	30
<i>Bilaga 7</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag.....	34

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Vitbok om EU:s framtid

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation (SD)

Stockholm den 1 juni 2017

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C), Pernilla Stålhammar (MP), Göran Pettersson (M), Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD), Birgitta Ohlsson (L), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Sotiris Delis (M), Anders Österberg (S) och Jamal Mouneimne (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 1 mars 2017 presenterade EU-kommissionen Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025). Den svenska översättningen kom in till riksdagen den 6 mars 2017. Kammaren har med stöd av 9 kap. 20 § riksdagsordningen hänvisat vitboken till utskottet för granskning och utlåtande.

Utskottet har gett övriga utskott möjlighet att yttra sig över vitboken. Yttranden har lämnats av finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, försvarsutskottet, trafikutskottet och miljö- och jordbruksutskottet.

Regeringen har överlämnat en faktapromemoria (2016/17:FPM81).

Vitbokens huvudsakliga innehåll

Vitboken om EU:s framtid innehåller huvudsakligen fem scenarier för hur unionen kan utvecklas fram till 2025 beroende på vilket förhållningssätt medlemsstaterna intar till EU:s framtida utveckling. Vitboken uttrycker ingen uttalad preferens för något av de fem scenarierna.

Vitboken om EU:s framtid

Toppmötet i Rom den 25 mars 2017 utgjorde startskottet för en intern diskussion inom EU om unionens framtid. Vitboken om EU:s framtid är kommissionens bidrag till att inleda denna framtidsdiskussion, och denna beskriver i huvudsak fem olika scenarier för EU:s framtida utveckling.

De fem scenarierna är följande:

1. EU fortsätter med den nuvarande inriktningen.
Detta skulle innebära fokus på genomförande och uppgradering av den nu aktuella reformagendan.
2. EU begränsar sig till den inre marknaden.
Den fria rörligheten för varor och kapital förstärks, men blir begränsad vad gäller personer och tjänster. Även samarbetet inom EMU skulle bli begränsat. EU-samarbetet skulle bli mer fragmenterat, och flera politikområden skulle hanteras bilateralt.
3. Djupare integration på frivillig basis.
Samarbetet kan fördjupas inom olika politikområden för de medlemsstater som vill delta. Samarbetsformerna hålls öppna så att fler länder kan ansluta sig senare när de känner sig redo. Beslutsfattandet kommer att bli mer komplicerat.

4. Färre samarbetsområden och ökat fokus på effektivitet.
Samarbetet skulle kunna fördjupas inom områden som t.ex. innovation, handel, säkerhet, migration, gränsskydd, vissa delar av den inre marknaden och EMU. På områden där uppfattningen är att det europeiska mervärdet är mindre eller svårt att leverera skulle EU-samarbetet inte fördjupas. Medlemsstaterna kan ha svårigheter att enas om prioriteringar, men utvalda samarbetsområden skulle bli mer överblickbara och förslag lättare att genomföra.
5. Fördjupad integration på samtliga områden.
Detta skulle innebära ökad federalism. Den ökade effektiviteten måste vägas mot minskat inflytande för medlemsstaterna och minskade möjligheter till ansvarsutkrävande av beslutsfattare.

Vitboken indikerar på ett övergripande plan vilka konsekvenser de olika scenarierna/vägvalen skulle få inom fem samarbetsområden: den inre marknaden och handel, EU:s ekonomiska och monetära union (EMU), Schengen, migration och säkerhet, utrikes och försvarspolitik och EU:s finanser. Denna beskrivning kompletteras med en sjätte dimension: EU:s övergripande förmåga att leverera utifrån de fem vägvalen. Vitboken går inte in på de eventuella rättsliga och konstitutionella förändringar som de olika vägvalen kan leda till.

En process med konsultationer för att ta fram en inriktning för EU-samarbetet kommer att lanseras inför valen till Europaparlamentet 2019, vilka ses som slutpunkten för framtidsdiskussionen i denna form. Diskussionsunderlag i form av fem tankepapper för centrala politikområden kommer att presenteras under de kommande månaderna. Tankepapprena ska täcka följande områden: EU:s sociala dimension, globaliseringens utmaningar, fördjupning av EMU utifrån de fem ordförandenas rapport, EU:s framtida försvar och EU:s framtida finanser. Tankepapprena ska stimulera till diskussion genom att presentera olika idéer och förslag för EU:s framtid, men utan att ta ställning till vilken väg som ska väljas. Debatter om Europas framtid kommer att hållas i medlemsstaterna för att säkerställa en ökad delaktighet i utformningen av EU:s politik. Arbetet ska ge EU:s medlemsstater möjlighet att reflektera över läget i EU, dess framgångar och utmaningar. Avsikten är att kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker ska ta idéerna vidare i sitt ”State of the Union”-tal i september 2017 och att Europeiska rådet ska anta slutsatser om framtidsfrågorna i december 2017.

Regeringskansliets faktapromemoria

I faktapromemoria 2016/17:FPM81 välkomnar regeringen kommissionens vitbok om EU:s framtid. Regeringen konstaterar att EU-samarbetet behövs för att såväl möta globala utmaningar som för att underlätta vardagen för enskilda personer. Samarbetet måste dock fortsätta att utvecklas. Regeringen utgår från att de kommande diskussionerna om vitbokens innehåll kommer att ha sin

utgångspunkt i den nuvarande kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Regeringen ser även ett behov av att bättre förankra EU-politiken hos medborgarna och har därför initierat informations- och kunskapshöjande insatser samt nya former för dialog med näringsliv och civilsamhälle för ökad delaktighet i EU-arbetet. Regeringen är positiv till att delta i den kommande framtidsdebatten och överväger svenska bidrag. Det kommande toppmötet i Göteborg för rättvisa jobb och tillväxt är ett första exempel. Regeringen kommer att följa utvecklingen av de fem tankeapprena och bedöma deras möjliga konsekvenser för Sverige och Europa.

Utskottets överväganden

I en snabbt föränderlig omvärld utsätts det europeiska samarbetet för utmaningar, såväl utifrån som inifrån. Konflikter som hotar den europeiska och globala säkerhetsordningen, terrorism, olösta migrationsutmaningar, populism och protektionism, hög arbetslöshet, brexit och bland många medborgare en bristande tilltro till EU utgör några av dessa utmaningar. Kommissionens ordförande Jean-Paul Juncker har beskrivit läget som ”en existentiell kris” för EU. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att en diskussion om EU:s framtid initieras och att den får ett brett och öppet format.

Kommissionens vitbok om EU:s framtid avser att stimulera till diskussion kring vilken väg EU ska välja framöver. Vitboken tar dock inte i sig ställning till vilket vägval EU ska göra. Vidare konstaterar vitboken att vägvalen inte är statiska och att slutresultatet säkerligen kommer att se annorlunda ut än de scenarier som beskrivs. Det blir upp till medlemsstaterna att tillsammans besluta om och på vilket sätt de olika scenarierna ska kombineras för att uppnå bästa resultat. Avseende de rättsliga och konstitutionella formerna för det framtida samarbetet har kommissionen uttryckt att ”form får följa funktion”. Utskottet instämmer med regeringen i att utgångspunkten bör vara att diskussioner till följd av vitboken utgår från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Bland de diskussionsunderlag som tas fram av kommissionen är underlaget om att möta globaliseringen av särskilt intresse för utskottet.

Det är i år 60 år sedan EU grundades i Rom. Det europeiska samarbetet har under dessa 60 år bidragit till fred, säkerhet och tillväxt i Europa. EU har på dessa år utvecklats till att bli världens största gemensamma marknad, den största handelsmakten och den största givaren av utvecklingsbistånd.

Utrikesutskottet anser att EU är det bästa verktyget för att hantera de gränsöverskridande utmaningar som de europeiska medlemsstaterna står inför och för att garantera fred, demokrati, säkerhet och tillväxt. Det svenska EU-medlemskapet ger Sverige en större möjlighet att vara med och forma politiken på europeisk och global nivå. Utskottet anser att EU och Sverige behöver mer av EU-samarbete inom många områden. Detta avser gränsöverskridande utmaningar såsom klimatförändringar, inkluderande ekonomisk tillväxt, omfattande migrationsströmmar och terrorism. På ett globalt plan gäller det värnandet av den multilaterala säkerhetsordningen, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i globala och regionala forum. EU kan också i globala förhandlingar föregå som exempel på hur klimatförändringar kan bemötas på ett regionalt plan.

Utrikesutskottet vill dock framhålla att EU-samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras för att behålla sin legitimitet. EU:s legitimitet kan bara säkerställas i det mervärde som finns i EU-samarbetet inom respektive

politikområde. Det är också för legitimitetens skull av stor vikt att de beslut som EU fattar också genomförs.

Inom det utrikes- och försvarspolitiska området tänker sig kommissionen följande scenarier för de fem olika vägvalen.

1. EU fortsätter med den nuvarande inriktningen.
Inom utrikes- och försvarspolitiken exemplifieras detta med att EU talar med en röst inom utrikespolitiken och har närmare samarbete i försvarsfrågor.
2. EU begränsar sig till den inre marknaden.
Utrikespolitiska frågor skulle skötas från fall till fall av medlemsländerna. Försvarssamarbetet skulle bedrivas inom Nato eller bilateralt.
3. Djupare integration på frivillig basis.
Utrikes- och försvarspolitiken skulle fortsätta med samma inriktning, men en grupp länder skulle fördjupa försvarssamarbetet med fokus på militär samordning och gemensam utrustning.
4. Färre samarbetsområden och ökat fokus på effektivitet.
EU skulle tala med en röst i utrikespolitiska frågor där unionen har en starkare roll. En europeisk försvarsunion skulle skapas.
5. Fördjupad integration på samtliga områden.
Utvecklingen inom utrikes- och försvarspolitiken skulle vara densamma som beskrivs i scenario 4 ovan.

Utskottet instämmer i försvarsutskottets yttrande 2016/17:FöU7y att det försvarsmässiga samarbetet även fortsättningsvis bör ha en mellanstatlig tyngdpunkt.

Utskottet instämmer med regeringen att EU-politiken behöver bättre förankras hos medborgarna, och välkomnar regeringens ambition att öka delaktigheten genom informations- och kunskaphöjande insatser och dialog med näringsliv och civilsamhälle. Det är av yttersta vikt att medborgare kan förstå och påverka beslut som fattas på EU-nivå. Nationella parlament såsom Sveriges riksdag har här en viktig roll när det gäller att delta i debatten om EU:s framtid och bidra till att förankra EU-politiken hos medborgarna. I sammanhanget ska också nämnas att en parlamentarisk utredning pågår om riksdagens arbete med EU-frågor. Utredningen, som ska redovisa sitt arbete senast den 1 februari 2018, ska bl.a. analysera förutsättningarna för hur riksdagen bör och kan förhålla sig till en utveckling inom EU som innebär en förstärkt roll för de nationella parlamenten.

Utskottet ansluter sig till de ställningstaganden som tagits av beredande utskott och har inget att tillägga avseende yttranden från dessa utskott.

Utskottet konstaterar att EU-nämnden yttrat sig över vitboken om EU:s framtid utan föregående inbjudan från utrikesutskottet. Förfarandet föranleder följande kommentar.

Utskottet konstaterar att riksdagsordningen endast reglerar yttranden mellan utskott. EU-nämnden är inget utskott i den meningen som

riksdagsordningen avser. Något minoritetsskydd (om minst fem ledamöter) i det utskott som önskar lämna ett yttrande gäller således inte.

Riksdagsordningen är tydlig om utskottens och EU-nämndens olika roller. I riksdagen har utskotten ett beredningsansvar för ärenden. EU-nämnden har ett ansvar för regeringens samråd med EU-nämnden. Riksdagsordningen ger utskott ansvar att följa arbetet inom EU inom sina respektive beredningsområden. Vitboken om EU:s framtid är ett dokument som enligt riksdagsordningen 9 kap. 20 § ska behandlas av riksdagen. Granskningen syftar till att förankra EU-frågorna i riksdagen, skapa debatt och redovisa vad de olika partierna i riksdagen anser om initiativet. Granskningen utförs av det utskott som har ämneskompetens i de frågor som initiativet handlar om.

Riksdagsordningen reglerar att regeringen ska hålla EU-nämnden underrättad om frågor som ska beslutas i ministerrådet och samråda med nämnden om hur förhandlingarna ska föras inför beslut i ministerrådet. I EU-nämnden behandlas frågor inom samtliga ämnesområden. EU-nämnden ger regeringen mandat för hur den ska föra Sveriges talan i rådet.

Det kan inte, utan föregående utredning av de konstitutionella förutsättningarna och konsekvenserna, anses vara utrikesutskottets eller EU-nämndens uppgift att i praxis införa en ordning där EU-nämnden framöver skulle komma att yttra sig till utskott i samband med behandling av grön- och vitböcker eller andra strategiska EU-dokument.

Med utgångspunkt i utskottens och EU-nämndens olika konstitutionella roller och med beaktande av ovanstående väljer utskottet att lägga det yttrande som EU-nämnden lämnat till handlingarna.

Mot bakgrund av att regeringen kommer att återkomma till riksdagen allteftersom förslag utifrån vitboken presenteras mer i detalj har utskottet inget mer att tillägga och föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation

Vitbok om EU:s framtid (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Ställningstagande

EU framställs som en garant för Europas mångfald av kultur fast det egentligen är tvärtom. EU är en likriktande och långsam byråkrati. EU har heller inte fungerat som ett fredsprojekt. Det är andra faktorer som har säkrat fred i Europa. Efter två världskrig fanns inga drivkrafter längre att uppträda aggressivt nation mot nation.

De europeiska länder som tecknat medlemskap i EU har oftast gjort det efter en debatt där EU sas vara ett samarbete. När EU sedan har utvecklats har det skett steg för steg i en överstatlig riktning. EU-byråkratin vill själv ta kommandot. Storbritanniens utträde ur unionen har inte gjort EU-byråkratin ödmjukare, utan snarare har det ökat deras tempo mot ytterligare överstatlighet.

På det militära området yttrar det sig genom att EU vill sätta upp ett militärt högkvarter samt att de vill fatta överstatliga beslut om medlemsländernas försvarsindustri. Inget av detta gynnar Sverige. Säkerhetspolitiskt bör vi i första hand försöka upprätta en försvarsallians med Finland och i andra hand finna andra samarbeten i vår region. Den svenska försvarsindustrin är duktig på att finna samarbetsprojekt på egen hand. Vi har många länder utanför EU som är intressanta, som Brasilien och Indien.

Om kommissionens ordförande skulle tvinga oss att välja mellan hans fem olika scenarier är det lätt att välja. Det enda tänkbara är scenario 2, där EU flyttar fokus till att enbart handla om den inre marknaden. Det skulle på sikt möjliggöra ett mellanstatligt EU.

Särskilt yttrande

Vitbok om EU:s framtid (V)

Hans Linde (V) anför:

EU befinner sig i dag i den största förtroendekrisen sedan unionens grundande. Kritiken är massiv i många medlemsstater. I det land där man har fått folkomrösta om framtiden har folket röstat för att lämna EU.

Många av unionens medborgare vänder sig mot en ökad överstatlighet och mot unionens sätt att hantera den djupa ekonomiska krisen i ett flertal medlemsstater. EU:s inriktning att låta medborgarna bära kostnaderna för bankernas spekulation och att spara sig ur krisen har i grunden misslyckats. EU:s krispolitik har inte bara slagit sönder välfärd och trygghetssystem i ett flertal EU-länder. Arbetslösheten biter sig fast, de ekonomiska klyftorna ökar och i krisens spår ökar främlingsfientlighet och rasism. EU har misslyckats med att hantera flyktingkrisen i Medelhavet och att stå upp för asylrätten. Flyktningavtalet med Turkiet visar att unionen prioriterat att stoppa flyktingar framför att stå upp för grundläggande mänskliga rättigheter. Förhandlingarna mellan EU och USA om ett nytt frihandelsavtal, TTIP, har skapat oro och protester i stora delar av unionen. Förhandlingarna har präglats av slutenhet och av att kommissionen verkar prioritera näringslivets intressen före miljön, livsmedelssäkerheten, välfärden och medborgarnas inflytande.

Därför välkomnar vi en process av självreflektion och kritik inom EU. Emellertid anser vi inte att något av de fem föreslagna scenarierna fullt ut reflekterar vår syn på hur ett demokratiskt och effektivt samarbete på Europainivå bör se ut.

Så länge Sverige är medlem i EU borde Sverige verka för att makt flyttas tillbaka till medlemsstaterna, att viktiga frågor som miljöpolitik alltid ska vara överordnade marknadskraven, att ett socialt protokoll ska införas och att Sverige ska få ett bindande undantag från EMU och från den gemensamma jordbrukspolitik. I grunden handlar det om att reformera unionen så att beslutsfattandet flyttar närmare medborgarna, att beslut fattas i demokratiskt valda församlingar och att medborgarna får en verklig möjlighet att påverka och inkluderas i beslutsfattandet.

Vänsterpartiet delar inte utskottets ensidigt positiva bild av det svenska EU-medlemskapet. Vi respekterar resultatet i folkomröstningen 1994 men har inte skäl att ändra vår principiella ståndpunkt. Sedan dess har unionens negativa inslag förstärkts drastiskt, något som aldrig underställts en folkomröstning i Sverige.

BILAGA 1

Förteckning över granskade dokument

*Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2015
(KOM(2017) 2025)*

BILAGA 2

Finansutskottets yttrande

Vitboken om EU:s framtid

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 30 mars 2017 att ge finansutskottet tillfälle att senast den 27 april yttra sig över kommissionens vitbok om EU:s framtid (KOM(2017) 2025).

Finansutskottet har beslutat att inom sitt beredningsområde yttra sig över de resonemang som förs i vitboken.

Utskottets överväganden

Bakgrund

I samband med hanteringen av de fem ordförandenas rapport Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union (EMU) under 2016 aviserade kommissionen att den i mars 2017 skulle presentera en vitbok om EU:s framtid som bl.a. skulle innehålla förslag om det fortsatta EMU-arbetet.

Den vitbok om EU:s framtid som kommissionen presenterade den 1 mars 2017 rymmer dock inga slutsatser eller förslag utan begränsar sig i stället till en beskrivning av fem olika scenarier för Europas utveckling fram till 2025. Kommissionen anger också att den under de kommande månaderna avser att presentera diskussionsunderlag i form av fem tankepapper för centrala politikområden. Det uttalade syftet med dessa ska vara att stimulera diskussionen genom att presentera olika idéer, förslag, alternativ och scenarier utan att färdiga slutsatser läggs fram.

En process av konsultationer för att ta fram en inriktning för EU-samarbetet kommer att lanseras inför valen till Europaparlamentet 2019. Avsikten är också att kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker ska ta idéerna vidare i sitt State of the Union-tal i september 2017 och att Europeiska rådet ska anta slutsatser om framtidsfrågorna i december 2017.

Vitbokens innehåll

Fem scenarier och fem politikområden

De fem ”illustrativa scenarier” för EU:s utveckling fram till 2025 som skisseras i vitboken anges inte utgöra beskrivningar av de fem troligaste utvecklingarna och de beskrivs inte heller som ömsesidigt uteslutande. Syftet är i stället att illustrera olika policyval för fem politikområden: Den inre marknaden och handel, EMU, Schengen, migration och säkerhet, utrikes- och försvarspolitik samt EU:s finanser. Därutöver diskuteras också ”förmågan att leverera”.

De fem scenarierna är:

1. Fortsätta som förut

Fokus ligger på genomförande och uppgradering av den nu aktuella reformagendan. Scenariot är en beskrivning av gradvisa framsteg som dock inte alltid nödvändigtvis lever upp till förväntningarna. Scenariot kan sägas beskriva en fortsättning av den nuvarande inriktningen.

2. Enbart den inre marknaden

Den fria rörligheten för varor och kapital förstärks, men förblir begränsad vad gäller människor och tjänster. Även samarbetet inom EMU förutses vara

begränsat. Utvecklingen går mot ett mer fragmenterat EU-samarbete och en ökande bilateralisering av flera politikområden som t.ex. migration och utrikespolitik.

3. De som vill ha mer gör mer

Samarbetet fördjupas inom ländergrupper på centrala politikområden som t.ex. försvar och intern säkerhet. För euroländerna, och andra medlemsstater som önskar delta fördjupas samarbetet om skatter och sociala frågor. Det ger ett fördjupat samarbete mellan villiga länder samtidigt som EU27 hålls samman. Beslutsfattandet blir mer komplicerat. Fördjupade samarbeten ska vara öppna för länder att ansluta sig till senare.

4. Göra mindre, men göra det effektivare

Prioritering av färre områden, där samarbetet inom EU27 kan fördjupas (t.ex. innovation, handel, säkerhet, migration, gränsskydd, vissa delar av inre marknaden och EMU). På andra områden, där det uppfattas finnas mindre europeiskt mervärde eller är svårt att leverera, gör EU inget nytt eller t.o.m. mindre (regional utveckling, hälsa, arbetsmarknadsområdet respektive sociala området, statsstöds kontroll). Det blir svårt att komma överens om prioriteringarna, men dessa blir mer överblickbara och lättare att genomföra.

5. Göra mycket mer tillsammans

Samtliga medlemsländer går mot en utveckling med fördjupat samarbete på samtliga områden, med federala inslag. Eurozonen stärks, och bl.a. föreslås en utökad koordinering av finanspolitiken, skattefrågor och sociala frågor för eurozonen och andra medlemsstater som önskar delta. Även en försvarsunion skapas. Den inre marknaden stärks ytterligare, och EU driver globalt klimatfrågan m.m. Den ökade effektiviteten måste vägas mot minskat inflytande för medlemsstaterna och större svårighet vid ansvarsutkrävande av beslutsfattare.

Fem aviserade diskussionsunderlag

Mot bakgrund av vitbokens scenariediskussion, och den politiska verkligheten, avser kommissionen att presentera diskussionsunderlag i form av fem tankepapper under den första halvan av 2017. De områden som kommissionen avser behandla är

- EU:s sociala dimension
- globaliseringen
- en fördjupning av EMU, baserad på de fem ordförandenas rapport
- EU:s försvar
- EU:s finanser.

Tidigare beredning

Finansutskottet informerades om vitboken och regeringens preliminära bedömning av dess innehåll av finansminister Magdalena Andersson den 28 mars 2017.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen inkom med en faktapromemoria i ärendet den 6 april (2016/17:FPM81). I promemorian konstaterar regeringen att vitboken inte innehåller några förslag till nya eller ändrade rättsakter, och att det därför inte finns något att säga om förhållandet till svenska regler. Regeringen framhåller vidare att vitbokens scenarier är allmänt hållna och att några potentiella budgetära konsekvenser därför inte kan bedömas. Vitboken innehåller inte heller någon konsekvensanalys och således inte någon information som kan användas i det sammanhanget. Regeringen framhåller dock att den avser att återkomma till de aviserade diskussionsunderlagen och eventuella lagstiftningsförslag som följer av vitboken och deras budgetära konsekvenser när de har presenterats.

Som en preliminär ståndpunkt redovisar regeringen att den välkomnar vitboken och framhåller att EU-samarbetet behövs och måste fortsätta att utvecklas och förbättras. Planerna på en utökad delaktighet i framtidsdebatten bör bejakas och svenska bidrag till denna övervägas. Regeringen avser att noga följa utvecklingen av de fem tankeappren och bedöma deras möjliga konsekvenser för Sverige och EU.

Utskottets ställningstagande

När finansutskottet vid tidigare tillfällen har behandlat ärenden som på övergripande nivå berört EU:s fortsatta utveckling – senast i utlåtandet över de fem ordförandenas rapport Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union (utl. 2015/16:FiU13) – har utskottet välkomnat ett starkt ramverk på EU-nivå och bl.a. uttryckt förståelse för euroländernas behov av att ytterligare fördjupa samarbetet sig emellan för att säkerställa en väl fungerande valutaunion. Samtidigt har utskottet framhållit vissa rågångar. Det har bl.a. handlat om den centrala betydelsen av en restriktiv och ansvarsfull linje beträffande EU:s budget, att EU måste hållas samman, att respekten för medlemsstaternas befogenhet över skatter och arbetsmarknads- och socialpolitik måste upprätthållas samt att riksdagens finansmakt inte får urholkas.

Även om vitboken inte rymmer några konkreta förslag som medför ett behov av tydliga ställningstaganden från utskottet, så kommer sådana tillfällen med all säkerhet att uppenbaras framöver inom ramen för de fortsatta diskussionerna om de olika scenarier som skisseras i vitboken. Utskottet nöjer

sig nu med att framhålla att de uttalanden som utskottet gjort tidigare är högst relevanta även för framtiden. Utskottet vill i det sammanhanget särskilt betona vikten av att inom EU – oavsett vilken framtida utveckling av unionen som kommer att gestaltas – uppnå högsta möjliga effektivitet och sparsamhet i budgetrelaterade frågor samt att unionen och medlemsstaterna blir bättre och snabbare på att leverera i enlighet med gemensamma beslut. Mot den bakgrunden finner utskottet också att den preliminära ståndpunkt som regeringen har formulerat är väl avvägd, samtidigt som utskottet förutser att ståndpunkten inför framtida förhandlingar kommer att förtydligas, särskilt vad gäller vikten av att slå vakt om den nationella beskattningsrätten.

Stockholm den 27 april 2017

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Ulf Kristersson (M), Monica Green (S), Maria Plass (M), Ingela Nylund Watz (S), Oscar Sjöstedt (SD), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Dennis Dioukarev (SD), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Börje Vestlund (S), Fredrik Schulte (M), Anette Åkesson (M), Leif Pettersson (S), Mathias Sundin (L) och Björn Wiechel (S).

BILAGA 3

Skatteutskottets yttrande

Vitbok om EU:s framtid

Till utrikesutskottet

Talmannen har remitterat meddelandet Vitbok om EU:s framtid (KOM(2017) 2025) för granskning till utrikesutskottet.

Utrikesutskottet beslutade den 30 mars att ge övriga utskott tillfälle att senast den 27 april 2017 yttra sig över vitboken om EU:s framtid.

Skatteutskottet har beslutat att yttra sig över vitboken i de delar som rör skatteutskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Vitbok om EU:s framtid

Europeiska kommissionen beskriver på sin webbplats vitboken så här:

I vitboken, som EU-kommissionen lade fram den 1 mars 2017, beskrivs olika alternativ för EU:s framtid. Vi står inför många stora utmaningar – från globalisering och säkerhetsfrågor till ökande populism och teknikutvecklingens inverkan på samhället och arbetsmarknaden. Men vi får inte låta oss överväldigas av allt detta utan måste ta vara på de möjligheter som utvecklingen erbjuder. Vitboken innehåller fem scenarier för EU:s utveckling beroende på vilka val vi gör.

Mot bakgrund av vitbokens scenariediskussioner avser kommissionen att presentera diskussionsunderlag i form av fem tankepapper under första halvan av 2017 varav ett (i slutet av juni) om EU:s finanser i framtiden.

I faktapromemoria 2016/17:FPM81 om vitboken skriver regeringen bl.a. följande:

Vitbokens fem ”illustrativa scenarier” för EU:s utveckling fram till 2025 utgör inte i första hand en beskrivning av de fem troligaste utvecklingarna, utan syftar snarare till att belysa alternativa policyval och konsekvenserna därav i stort samt specifikt för de sex politikområdena: Den inre marknaden och handel, EU:s ekonomiska och monetära union (EMU), Schengen, migration och säkerhet, utrikes- och försvarspolitik, EU:s finanser. Därutöver dras särskilda slutsatser vad gäller ”förmågan att leverera”. På basis av denna analys kan sedan policyutveckling göras, eventuellt genom en kombination av val från de olika scenarierna.

I faktapromemorian anges den preliminära svenska ståndpunkten vara denna:

EU-samarbetet behövs. Det är angeläget både för att möta globala utmaningar och för att underlätta vardagen för enskilda människor, såväl kvinnor som män. Men samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras. De beslut som fattas ska genomföras. Det är regeringens utgångspunkt att diskussioner till följd av vitboken utgår från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Regeringen ser också ett behov av att bättre förankra EU-politiken hos medborgarna och har därför startat ett arbete med information- och kunskapshöjande insatser samt nya former för dialog med näringsliv och civilsamhället för en ökad delaktighet i EU-arbetet. Regeringen välkomnar därför kommissionens vitbok om EU:s framtid.

Regeringen avser att noga följa utvecklingen av de fem tankepapren samt bedöma deras möjliga konsekvenser för Sverige och EU.

Som bakgrund till ett ställningstagande om vitboken bör man nämna den rapport som lämnades av Högnivågruppen för egna medel den 17 januari 2017. Regeringen har i faktapromemoria 2016/17:FPM78 sammanfattat rapportens rekommendationer så här:

Rapporten argumenterar för reformer på både inkomst- och utgiftsidorna av EU-budgeten.

Beträffande nya intäktskällor analyserar gruppen för- och nackdelar med uppslag till nya egna medel och argumenterar vidare för att befintliga element som tullintäkter och BNI-baserade intäkter bör behållas.

När det gäller skatter så konstaterar rapporten att EU inte har några befogenheter att uppbära skatt i medlemsstaterna och inga fördragsändringar föreslås för att ändra på detta, utan rekommendationen är att förslag ska vila på nuvarande fördragsbestämmelser om EU:s egna medel.

Det som föreslås är ett delvis annat sätt att finansiera EU-budgeten genom att vissa nya intäktskällor som hör samman med EU:s politikområden predestineras till EU-budgeten. Här kan särskilt noteras att Montigruppen föreslår en koldioxidskatt.

I den ståndpunkt som regeringen anger i faktagruppen anför man beträffande skatter i enlighet med vad som tidigare överenskommit i EU-nämnden, att regeringen till fullo stöder att rapporten inte förordar fördragsändringar som innebär att EU får utökad beskattningsrätt.

Tidigare beredning

Finansminister Magdalena Andersson informerade den 28 mars 2017 skatteutskottet om regeringens syn på bl.a. vitboken om EU:s framtid.

Utskottets ställningstagande

I en kommande diskussion om EU:s framtida finansiering ingår frågor om beskattning i vid mening på ett flertal sätt. Redan i t.ex. rapporten från Högnivågruppen för egna medel har ett flertal kategorier av skatter diskuterats som möjliga framtida finansieringskällor. Utskottet delar regeringens syn som den framförts i andra sammanhang att dagens system för egna medel huvudsakligen är ändamålsenligt. Utskottet anser också liksom regeringen att en omprioritering av utgifter är att föredra framför att föreslå ny finansiering och nya intäktskällor.

Fördragsändringar som innebär att EU får en utökad beskattningsrätt är inget som har föreslagits i den diskussion som pågår. Enligt utskottets uppfattning är detta en riktig utgångspunkt.

Skatteutskottet menar att det i diskussionen om EU:s vitbok även bör tydliggöras hur Sverige ställer sig till den framtida finansieringen av EU. Då vitboken innehåller alternativa framtidsscenarier där samarbetet fördjupas markant och där EU-budgeten finansieras med olika EU-skatter bör Sverige markera att vi är starkt emot detta. Regeringens ståndpunkt bör därför förtydligas med att Sverige ska motverka att EU får beskattningsrätt.

Utskottet anser liksom regeringen att diskussioner till följd av vitboken bör utgå från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Detta gäller även skatteområdet.

I övrigt har utskottet inte något att anföra med anledning av vitboken.

Stockholm den 27 april 2017

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Malmer Stenergard (M), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Olle Felten (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Adnan Dibrani (S), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Daniel Sestrajcic (V), Larry Söder (KD), Patrik Lundqvist (S), Erik Ezelius (S), Jörgen Warborn (M), Jamal El-Haj (S) och Janine Alm Ericson (MP).

BILAGA 4

Justitieutskottets yttrande

Vitbok om EU:s framtid

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har beslutat att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (COM(2017) 2025).

Justitieutskottet lämnar i yttrandet övergripande synpunkter på vitboken i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Utskottet har valt att inte ta ställning till vilket av de fem scenarierna som vore att föredra, då olika frågor sannolikt kräver samarbete i varierande utsträckning. När det gäller inriktningen för det framtida EU-samarbetet vill utskottet ändå framhålla sina tidigare uttryckta ståndpunkter om vikten av att begränsa arbetet till de områden där medborgarna förväntar sig resultat från EU. Detsamma gäller ambitionen att vara uppmärksam på att den befintliga lagstiftningen fungerar effektivt och ändamålsenligt.

Utskottets överväganden

Vitbok om EU:s framtid

EU-kommissionen presenterade vitboken om EU:s framtid den 1 mars 2017. Det finns inga skarpa slutsatser i kommissionens vitbok. I stället presenteras fem olika scenarier för hur EU skulle kunna utvecklas fram till 2025 beroende på hur medlemsstaterna väljer att agera. I anslutning till varje scenario beskrivs översiktligt konsekvenserna för olika politikområden: den inre marknaden och handel, den ekonomiska och monetära unionen, Schengen, migration och säkerhet, utrikespolitik och försvar samt EU:s budget. Slutsatser dras också av EU:s förmåga att nå resultat utifrån respektive scenario. Utgångspunkten för samtliga fem scenarier är att de 27 medlemsstaterna väljer att gå vidare som en union. Med avsikt nämns inga rättsliga eller institutionella processer, utan formen kommer att följa funktionen. Det finns också många överlappningar mellan de olika scenarierna, och de behöver varken utesluta varandra eller vara heltäckande.

De fem scenarier som presenteras är dessa:

- Scenario 1 *Fortsätta som förut*: Scenariot beskriver en situation där fokus ligger på att genomföra och förbättra den nuvarande reformagendan. Problemen tas upp allteftersom de uppstår, ny lagstiftning införs efter behov och föråldrad lagstiftning upphävs. Samarbetet kring förvaltningen av de yttre gränserna utökas gradvis, och samordningen i säkerhetsfrågor förbättras. Exempel: EU-medborgare kan oftast passera gränserna utan kontroller. På grund av skärpta säkerhetskontroller på flygplatser och tågstationer måste man komma i god tid före avgång.
- Scenario 2 *Enbart den inre marknaden*: EU har här valt att enbart fokusera på vissa delar av den inre marknaden. Det blir lättare att fatta beslut men förmågan att agera tillsammans begränsas. Säkerhetsfrågor sköts bilateralt. Exempel: Det blir svårare att resa över de inre gränserna på grund av fler systematiska gränskontroller.
- Scenario 3 *De som vill ha mer gör mer*: I det tredje scenariot kan de medlemsländer som vill samarbeta mer inom vissa politikområden göra det, medan andra kan ansluta sig senare. Det kan t.ex. handla om säkerhet och rättsliga frågor eller beskattning. Scenariot innebär att medborgarnas rättigheter varierar beroende på i vilket medlemsland de bor i. Exempel: En grupp länder inrättar en polisstyrka och en åklagarkår för att utreda gränsöverskridande brottslighet. Utbytet av säkerhetsinformation mellan länderna görs per automatik eftersom databaserna är sammanlänkade. Bevismaterial som tas fram i ett land erkänns automatiskt i de andra länderna.
- Scenario 4 *Göra mindre men göra det effektivare*: Enligt detta scenario är samarbetet begränsat till ett antal politikområden. Det skulle kunna göra

det enklare att agera snabbare och kraftfullare. Ansvarsfördelningen mellan EU-nivå och nationell nivå blir tydligare. Exempel: Den europeiska gräns- och kustbevakningen tar över hela förvaltningen av de yttre gränserna.

- Scenario 5 *Göra mycket mer tillsammans*: Medlemsländerna beslutar sig för att dela mer befogenheter, resurser och beslutsfattande för att göra mer inom samtliga politikområden. Många fler beslut fattas och genomförs snabbt. Medborgarna har fler rättigheter enligt EU-lagstiftningen. Exempel: Samarbetet i säkerhetsfrågor, som t.ex. åtgärder mot terrorism, sker rutinmässigt.

Regeringens bedömning

Enligt regeringen behövs EU-samarbetet (2016/17:FPM81). Det är angeläget både för att möta globala utmaningar och för att underlätta vardagen för enskilda människor, såväl kvinnor som män. Men samarbetet måste fortsätta att utvecklas och förbättras. De beslut som fattas ska genomföras. Det är regeringens utgångspunkt att diskussioner till följd av vitboken utgår från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Regeringen ser också ett behov av att bättre förankra EU-politiken hos medborgarna och har därför startat ett arbete med informations- och kunskapshöjande insatser samt nya former för dialog med näringsliv och civilsamhället för en ökad delaktighet i EU-arbetet. Regeringen välkomnar därför kommissionens vitbok om EU:s framtid.

Planerna på en utökad delaktighet i framtidsdebatten bör bejakas och svenska bidrag till denna övervägas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det ser positivt på att kommissionen genom vitboken tagit initiativ till en reflektion om EU:s framtida utveckling. Det faktum att de förslag som presenteras i vitboken är allmänt hållna och att vitboken inte innehåller några färdiga slutsatser kan stimulera en bred diskussion på olika nivåer i medlemsländerna framöver. Utskottet instämmer också med regeringen att en utökad delaktighet i framtidsdebatten bör bejakas och att svenska bidrag till denna bör övervägas. Utskottet delar även regeringens uppfattning att det finns ett behov av att bättre förankra EU-politiken hos medborgarna bl.a. genom informations- och kunskapshöjande insatser.

Utskottet konstaterar att polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet kommer att variera i såväl omfattning som innehåll beroende på i vilken riktning som EU väljer att gå det närmaste årtiondet. Ytterligheterna är ett minimalt samarbete utan gemensamma regler och endast bilaterala överenskommelser till en situation med fullskalig och rutinmässig samverkan.

Utskottet har valt att inte närmare ta ställning till vilket eller vilka av de fem scenarierna som är att föredra. Sannolikt kräver olika frågor samarbete i varierande utsträckning. Detta är frågor som utskottet får anledning att återkomma till allteftersom det blir aktuellt med mer konkreta förslag. Utan att gå in i detalj på hur det framtida EU-samarbetet bör utformas vill utskottet ändå framföra följande övergripande synpunkter.

Utskottet har i andra sammanhang varit positivt till att begränsa arbetet inom RIF-området till de områden där medborgarna förväntar sig resultat från EU. Detsamma gäller ambitionen att vara uppmärksam på att den befintliga lagstiftningen fungerar effektivt och ändamålsenligt. Innan ny lagstiftning läggs fram bör större vikt läggas vid att analysera den gällande lagstiftningen för att kunna förstärka den befintliga lagstiftningen när det är möjligt. I synnerhet straffrättslig lagstiftning ska endast tas fram om det står klart att den bidrar med ett betydande mervärde. Utskottet står fast vid dessa ståndpunkter.

När det gäller samarbetet i sak konstaterar utskottet att de aktuella utmaningar som EU står inför, inom utskottets beredningsområde, framför allt handlar om hotet från terrorism och behovet av förstärkta gränskontroller. Utskottet noterar att just gränskontroller tas upp i vitboken för att exemplifiera konsekvenserna av de olika scenarierna. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att alla medlemsstater är beroende av att såväl yttre som inre gränser fungerar och sköts i enlighet med EU-regelverket.

Vitboken ger ingen anledning till ytterligare uttalanden av utskottet.

Stockholm den 4 maj 2017

På justitieutskottets vägnar

Beatrice Ask

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Beatrice Ask (M), Annika Hirvonen Falk (MP), Helene Petersson i Stockaryd (S), Elin Lundgren (S), Krister Hammarbergh (M), Anti Avsan (M), Susanne Eberstein (S), Johan Hedin (C), Anders Hansson (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Roger Haddad (L), Linda Snecker (V), Andreas Carlson (KD), Lawen Redar (S), Richard Jomshof (SD) och Gustaf Lantz (S).

BILAGA 5

Försvarsutskottets yttrande

Vitbok om EU:s framtid

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 30 mars 2017 att ge försvarsutskottet m.fl. möjlighet att yttra sig över Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025).

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till försvarspolitiska aspekter inom ramen för EU:s vitbok.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Vitbok om EU:s framtid

Innehållet

Den 1 mars 2017 presenterade kommissionen en vitbok om EU:s framtid. Den innehåller fem scenarier för hur unionen skulle kunna utvecklas fram till 2025 beroende på hur medlemsstaterna väljer att agera. Vitboken innehåller inte några förslag till nya eller ändrade rättsakter eller några skarpa slutsatser.

Vitbokens fem scenarier för EU:s utveckling fram till 2025 utgör inte i första hand en beskrivning av de fem troligaste utvecklingarna, utan syftar snarare till att belysa alternativa policyval och konsekvenserna därav i stort samt specifikt för de sex politikområdena den inre marknaden och handel, EU:s ekonomiska och monetära union (EMU), Schengen, migration och säkerhet, utrikes- och försvarspolitik samt EU:s finanser.

Regeringens ståndpunkt redovisas i fakta-PM 2016/17:FPM81.

Utskottets ställningstagande

Försvarspolitiska aspekter, som begränsar sitt yttrande till försvarspolitiska aspekter, välkomnar den framtidsdiskussion kommissionen för i sin vitbok om EU:s framtid men konstaterar att vitboken inte innehåller några förslag till nya eller ändrade rättsakter. Utskottet instämmer därför med regeringen att det i detta skede sålunda inte finns något att säga om förhållandet till svenska regler.

Utskottet anser att det är angeläget med ett EU-samarbete för att möta globala utmaningar och att förvalta och utveckla befintliga institutioner och pågående samverkan mellan EU:s medlemsstater. Ett adekvat totalförsvarssamarbete är i sammanhanget viktigt. Även om ett effektivare användande av befintliga försvarsresurser är eftersträvänsvärt vill utskottet betona att det försvarsmässiga samarbetet även fortsättningsvis bör ha en mellanstatlig tyngdpunkt. Utskottet instämmer således med regeringen i att utgångspunkten bör vara att diskussioner till följd av vitboken utgår från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Det fortsatta arbetet bör bl.a. ta hänsyn till medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden.

Vitboken innehåller inte någon konsekvensanalys vilket innebär att de aviserade diskussionsunderlagen och eventuella lagstiftningsförslag som följer av vitboken och deras budgetära konsekvenser kommer att granskas när de väl presenteras. Utskottet ser fram emot att regeringen återkommer till riksdagen allteftersom förslagen presenteras mer i detalj. Utskottet instämmer med regeringen i att Sverige bör verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU.

Utskottet instämmer också med regeringen att en utökad delaktighet i framtidsdebatten bör bejakas och att svenska bidrag till denna bör övervägas. Utskottet avser att ur ett totalförsvarsperspektiv noga följa utvecklingen av de utlovade fem tankepapperen och deras möjliga konsekvenser för Sverige och EU.

Vitboken ger ingen anledning till ytterligare uttalanden av utskottet.

Stockholm den 25 april 2017

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (L), Åsa Lindestam (S), Hans Wallmark (M), Peter Jeppsson (S), Jan R Andersson (M), Daniel Bäckström (C), Anders Schröder (MP), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Mikael Oscarsson (KD), Mattias Ottosson (S), Dag Klackenberglund (M), Johan Büser (S), Teres Lindberg (S) och Per Klarberg (SD).

Avvikande mening

Vitboken (SD)

Roger Richtoff (SD) och Per Klarberg (SD) anför:

EU framställs som en garant för Europas mångfald av kultur fast det egentligen är tvärtom. EU är en likriktande och långsam byråkrati. EU har heller inte fungerat som ett fredsprojekt. Det är andra faktorer som har säkrat fred i Europa. Efter två världskrig fanns inga drivkrafter längre att uppträda aggressivt nation mot nation.

De europeiska länder som tecknat medlemskap i EU har oftast gjort det efter en debatt där EU sades vara ett samarbete. När EU sedan har utvecklats så har det skett steg för steg i en överstatlig riktning. EU-byråkratin vill själva kommandot. Storbritanniens utträde ur unionen har inte gjort EU-byråkratin ödmjukare utan snarare har det ökat deras tempo mot ytterligare överstatlighet.

På det militära området yttrar det sig genom att EU vill sätta upp ett militärt högkvarter samt att de vill fatta överstatliga beslut om medlemsländernas försvarsindustri. Inget av detta gynnar Sverige. Säkerhetspolitiskt bör vi i första hand söka upprätta en försvarsallians med Finland och i andra hand finna andra samarbeten i vår region. Den svenska försvarsindustrin är duktig på att finna samarbetsprojekt på egen hand. Vi har många länder utanför EU som är intressanta, som Brasilien och Indien.

Om kommissionens ordförande skulle tvinga oss att välja mellan hans fem olika scenarier så är det lätt att välja. Det enda tänkbara är scenario 2, där EU flyttar fokus till att enbart handla om den inre marknaden. Det skulle på sikt möjliggöra ett mellanstatligt EU.

BILAGA 6

Trafikutskottets yttrande

Vitbok om EU:s framtid

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 30 mars 2017 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över vitboken om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025).

Trafikutskottet har beslutat att yttra sig över de delar i vitboken som har bäring på utskottets beredningsområde. Utskottet framför att det oavsett vilket spår som väljs för det framtida EU-samarbetet är viktigt att utvecklingen av ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem bejakas. Vidare framhåller utskottet att EU även fortsättningsvis bör sträva efter att bidra till en effektiv, robust och säker infrastruktur samt till största möjliga utbud av kommunikationstjänster. Utskottet framför avslutningsvis att det är av stor vikt att alla medlemsstater gör ansträngningar och fullföljer sina åtaganden inom ramen för de gemensamma bestämmelserna.

Utskottets överväganden

Vitboken

Den 1 mars 2017 presenterade kommissionen Vitbok om EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 (KOM(2017) 2025). Vitboken innehåller fem olika scenarier för hur EU skulle kunna utvecklas fram till 2025. Varje scenario utgår från att de 27 medlemsstaterna går vidare som en union. Kommissionen noterar i vitboken att diskussionen om EU:s framtid alldeles för ofta har begränsats till ett val mellan mer eller mindre samarbete, därför tar de olika scenarierna upp olika möjligheter från status quo till ändrad omfattning och inriktning eller ett delvis alternativt gemensamt kliv framåt. I varje scenario redogör kommissionen för möjliga för- och nackdelar men också för ”ögonblicksbilder” som konkretiserar konsekvenserna av scenarierna. Kommissionen använder bl.a. exemplet med uppkopplade bilar för att tydliggöra innebörden av de olika scenarierna. Följande fem scenarier presenteras:

- Scenario 1 Fortsätta som förut: EU håller fast vid inslagen kurs och fokuserar på att genomföra och förbättra den nuvarande reformagendan i takt med att man når en samsyn om gemensamma principer. Exempel: Det är möjligt att använda uppkopplade bilar men det förekommer fortfarande vissa juridiska och tekniska hinder när de korsar landsgränser.
- Scenario 2 Enbart den inre marknaden: EU skiftar gradvis fokus till den inre marknaden och väljer att enbart fördjupa samarbetet i fråga om vissa centrala inre marknadsaspekter. Exempel: Det blir svårare att använda uppkopplade bilar eftersom det saknas EU-omfattande regler och tekniska standarder.
- Scenario 3 De som vill ha mer gör mer: EU låter de medlemsstater som så vill fördjupa sitt samarbete inom specifika områden (t.ex. försvar, inre säkerhet, beskattning eller sociala frågor). De övriga medlemsstaterna begränsar sitt samarbete till den inre marknaden. Exempel: Användningen av uppkopplade bilar är utbredd i ett antal medlemsstater som har valt att harmonisera sina regler och standarder.
- Scenario 4 Göra mindre men göra det effektivare: EU satsar på att göra mer och göra det snabbare inom utvalda områden, samtidigt som man gör mindre på områden där det inte finns något mervärde. Exempel: Användningen av uppkopplade bilar underlättas genom att en europeisk telekommyndighet ges befogenhet att frigöra frekvenser för kommunikation över gränserna.
- Scenario 5 Göra mycket mer tillsammans: EU bestämmer sig för att i ökad utsträckning dela befogenheter, resurser och beslutfattande inom alla

områden. Besluten fattas snabbare på EU-nivå och verkställs också snabbare.

Exempel: EU-övergripande regler och arbetet inom ett verkställande EU-organ gör att det utan problem går att använda uppkopplade bilar i hela EU.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att kommissionens Vitbok om EU:s framtid – Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025 behandlar viktiga frågor om formerna för det fortsatta EU-samarbetet. Utskottet är medvetet om att den färdriktning som väljs kommer att kunna påverka hanteringen av frågor även inom utskottets beredningsområde.

Oavsett vilket spår som väljs för det framtida EU-samarbetet vill utskottet peka på vikten av ett väl fungerande och långsiktigt hållbart transportsystem för att stärka EU:s ekonomi och konkurrenskraft och för att möta klimatutmaningen. Enligt utskottet är det av stor vikt för jobb, tillväxt och innovation att en fullt fungerande inre marknad för transporter förverkligas, inte minst inom järnvägsområdet. Utskottet vill också framhålla att det i fråga om klimatutmaningen behövs samarbete över landsgränserna för att nå de gemensamma målen. Utskottet har i tidigare sammanhang välkomnat de initiativ som tagits på EU-nivå för att främja omställningen till ett hållbart transportsystem och anser att det är angeläget att den utvecklingen fortgår. I fråga om politiken för informationssamhället anser utskottet att EU även fortsättningsvis bör sträva efter att bidra till en effektiv, robust och säker infrastruktur samt till största möjliga utbud av kommunikationstjänster.

Utskottet noterar att kommissionen i vitboken om EU:s framtid bl.a. använder exemplet uppkopplade bilar för att konkretisera de olika scenarierna. Utskottet är medvetet om den snabba utvecklingen i fråga om smart mobilitet och transportlösningar och ser med tillförsikt på att självkörande och uppkopplade fordon i trafiken kommer att kunna ge fördelar som bättre kapacitetsutnyttjande, minskade utsläpp och färre olyckor. Inom EU pågår flera samarbeten och projekt kring autonom körning, och utskottet förutsätter att denna utveckling bejakas.

Avslutningsvis vill utskottet framföra att det är av stor vikt att alla medlemsstater gör ansträngningar och fullföljer sina åtaganden inom ramen för de gemensamma bestämmelserna, exempelvis rörande åkerinäringens transporter.

Stockholm den 27 april 2017

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Erik Ottoson (M), Rikard Larsson (S), Lotta Finstorp (M) och Lars Tysklind (L).

BILAGA 7

Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag

Utdrag ur
PROTOKOLL **UTSKOTTSSAMMANTRÅDE 2016/17:33**

DATUM 2017-04-27
 TID 10.00 – 10.15

§ 4 Vitbok om EU:s framtid

Utskottet fortsatte behandlingen av frågan om yttrande till utrikesutskottet över KOM(2017) 2025 Vitbok om EU:s framtid.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet konstaterar att Europeiska unionen står inför svåra utmaningar, och välkomnar EU-kommissionens ansats till en bred diskussion om unions-samarbetets framtid. Oavsett hur det EU-gemensamma arbetet fortskrider anser utskottet att flera utmaningar måste hanteras gemensamt. Klimatfrågan är vår tids ödesfråga, och måste även i fortsättningen innefattas i det internationella politiska arbetet där lösningarna till miljöproblematiken finns. Regeringen har nyligen lagt fram ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146) där långsiktiga klimatmål föreslås. Utan att föregå riksdagens behandling av detta förslag är ett handlingskraftigt samarbete inom EU en nödvändig plattform för Sveriges framtida klimatpolitiska arbete och för efterlevnaden av viktiga internationella överenskommelser såsom Parisavtalet.

Ett fungerande unionssamarbete är av avgörande betydelse även för det fortsatta arbetet med flera hållbarhetsfrågor, bl.a. vad gäller ett hållbart jordbruk och en hållbar livsmedelsproduktion. Generationsmålet övergripande ambition är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. För att detta mål ska kunna integreras i den gemensamma jordbrukspolitikerna krävs ett nära och effektivt EU-samarbete mer än någonsin förr. En långsiktig och stabil miljö- och klimatpolitik som är brett förankrad både nationellt och internationellt är i sin tur avgörande för att Sverige ska kunna fortskrida med den gröna omställningen. Den gröna omställningen skapar möjligheter för ökad tillväxt och utveckling av miljövänlig teknik som hela EU tjänar på.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet en bred diskussion om unionens framtid, och i likhet med regeringen konstaterar utskottet att EU-samarbetet behövs. Detta borde vara särskilt tydligt i ljuset av de gemensamma miljö- och klimatpolitiska utmaningar som Europa och världen står inför. Det är därför utskottets åsikt att dessa frågor måste prioriteras i diskussionen om Europeiska unionens utveckling.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

 Vid protokollet:

Eva Forsman

Rätt utdraget intygar:

Eva Forsman

*Exp. 2017-04-27:
 Utrikesutskottet*